

Prof. Dr. Aynur URALER ile
Prof. Dr. Raşit KÜÇÜK Hocamızın
İlmî Kişiliği ve Ahlâkı Üzerine

*Rahile KIZILKAYA YILMAZ, Doç. Dr. **

Rahile KIZILKAYA YILMAZ: E'ûzü billâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm. Bismillâhirrahmânirrahîm. İrtihâlinin üzerinden iki yıl geçen ve başta Fakülte'mize olmak üzere ilmî ve irfânî hayatımıza katkılarıyla her geçen gün biraz daha özlediğimiz Prof. Dr. Raşit Küçük Hocamızı kendisinin maddî ve manevî destekleriyle kurulmuş *Hadis Tetkikleri Dergisi'nde (HTD)* yayınlanmak üzere, onun kırk yıla yakın talebeliğini yapmış ve ona mesai arkadaşı olmuş Prof. Dr. Aynur Uraler Hocamızla yâd ettik. Aynur Hocam, nasıl bir başlangıç yapmak istersiniz?

Aynur URALER: Bismillâhirrahmânirrahîm. İki sene önce rahmetli olan Raşit Küçük hocamızı, Fakültemizin öğretim üyelerinden Rahile Hanım'la yâd edelim dedik. Aslında hocamızı, yurdumuzdaki İlahiyat fakültelerindeki birçok kişi tanımaktadır. Kendisi Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden önce Erzurum İslâmî İlimler'de, ondan önce de bir müddet Erzurum İmam Hatip Okulu'nda hocalık yapmış. Türkiye'nin her tarafında talebeleri olan bir hocamızdı. Lisansta bize hadis usûlü dersine geldi. İlk olarak kendisini o derste tanıdım. Tabii dersi nasıl işlediğini de anlatmamız gerekir. Konuşması ve hitabeti düzgündü, tane tane konuşurdu. Dersi boş geçirmez, dersin hakkını verirdi. Gayet ciddiyetle dersi anlatırdı, öğrenciler de onu gayet ciddiyetle dinlerdi. Dersleri çok istifadeli olurdu. Birçok şey öğrendik hocamızdan. Meselâ biz Fakülte'nin ilk senelerinde olduğumuz için hadîs usûlü kaynaklarını duymamıştık, bilmiyorduk. Dersi, hadis usûlünün temel kitaplarından, kaynaklarından anlatırdı. Arapça kaynakları sınıfa getirir, onları takip ederek dersi anlatırdı. Kaynak kitapları ilk defa biz onun elinde gördük, ondan duyduk. Derse vaktinde gelir, vaktinde çıkardı. Bir de ders vermenin, görevini ifa etmenin ciddiyetinin yansıması olan kılık kıyafetinden bahsetmeli. Her

* Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Hadis, İSTANBUL, rahile.yilmaz@marmara.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2711-7914 Geliş: 04.12. 2024 Yayın: 31.12.2024

zaman üstü başı düzgündü, hocalığa layık bir şekilde temiz, itinalı giyinirdi. Yani her bakımdan hocalığın hakkını veren bir kimseydi. Bu yüzden biz çok şanslıyız. Raşit Küçük hocamız gibi değerli hocalarımız oldu. Bu vesileyle belki diğer hocalarımızdan da bahsedeceğiz. Böyle insanları tanıma imkânımız oldu. Bizde iz bırakan hocalarımızdan biridir Raşit Bey. Ben, Fakültemizde görev alınca hocamızla aynı kurumda bulunma imkânına kavuştum. Ayrıca benim için bir imkân daha oluştu. Raşit Küçük hocamız ve İsmail Lütfi Çakan hocamızla aynı çalışma odasını, bir müddet beraber kullandık ve ben İsmail Lütfi Bey, Raşit Bey hocalarımızın sohbetlerinden, derslerle ilgili, hadislerle ilgili meselelerdeki müzakerelerinden çokça istifade ettim.

Rahile Hanım, siz Bursa İlahiyat Fakültesi mezunusunuz. Yüksek lisans ve doktoranızı bizim Fakültemizde yaptınız, sonra Fakültemize intisap ettiniz. Asistan olunca Raşit Küçük Hocamızın çalışma odasını bir müddet kullandınız. İsterseniz sizden de hocamızı ne zaman tanıdığınızı dinleyelim.

R. K. YILMAZ: Hocam teşekkür ederim. Doğrusu sizin henüz lisans yıllarınızda hocayla tanışmanız, ondan dersler almanız çok büyük bir istifade imkânı sağlamış. Tabii büyük bir şükür ve mutluluk vesilesi. Benim için Raşit Küçük hocamız daha ziyade lisansüstü yıllarımda kendisinden ders almaya başladığım zamanlarda istifade etmeye başladığım kıymetli bir hocamız oldu. Ancak siz tanışmaya işaret edince aklıma şu geldi ve hocayla ilk tanıştığım zamanı müsaadenizle paylaşmak isterim. Ben henüz lisans öğrencisiyken son sınıfta Belçika'ya Erasmus öğrenci değişim programı çerçevesinde Leuven Katolik Üniversitesi'ne bir eğitim-öğretim dönemi için gitmiştim. Raşit Küçük Hocamızın, İsmail Lütfi Çakan Hocamızın ve Yaşar Kandemir Hocamızın Hollanda'ya Rotterdam İslâm Üniversitesi'ne bir konferans sebebiyle geleceklerini duydum. Bunu duyunca üç kıymetli hocayı aynı anda ilk defa ziyaret edebileceğimi düşünüp çok mutlu olmuş ve bu imkânı kaçırmak istememiştim. Bu yüzden Belçika'dan Hollanda'ya gitme kararı vererek hem konferansa katılma hem de hocalarımla tanışma imkânı bulacaktım. Esasında Türkiye'de iken Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde okurken bu kıymetli üç hocamızla tanışma imkânına sahip olamadım; yani Türkiye'de nasip olmayan, yurtdışında iken nasip oldu. Ben ilk defa hem İsmail Lütfi Çakan hocamızı, hem M. Yaşar Kandemir hocamızı, hem de Raşit Küçük hocamızı orada dinleme imkânı bulabildim. Konferans sonrasında da yanlarına gidip hadise ilgi duyan henüz bir lisans talebesi olduğumu belirttiğimde hakikaten üç Hocamızın ayrı ayrı ilgilerine, teveccühlerine mazhar oldum. Ama bu kıymetli üç hocamız arasında hassaten Raşit Hoca'nın "Neden buradasın, hangi dilleri öğrendin?, lisansüstü çalışmaları için Türkiye'de mi yoksa Belçika'da mı olmayı tercih edeceğim, Türkiye'de hangi üniversitede lisansüstü eğitimine başlayacağım" şeklindeki soruları beni daha ziyade ilmî mesai anlamında

daha fazla gayret etmem gerektiğini düşündürdüğü gibi aynı zamanda yapacaklarım ve yapmak istediklerim konusunda daha planlı hareket etmem gerektiğini düşündürdü. Ben de zihnimdeki bu sorularla tekrar Belçika'daki eğitimime geri döndüm. Aslında bu sorular ve planlar lisans son yılımı ve daha sonraki lisansüstü eğitimi yapacağım şehir ve üniversite konusunda büyük bir yönlendirmede bulundu diyebilirim. Ve lisansüstü öğrencisi olduğumda da Marmara'da yüksek lisansta iki dönem, doktorada da iki dönem Raşit Küçük hocamızdan ders alma bahtiyarlığına eriştim diyebilirim.

A. URALER: Derslerin adlarını hatırlıyorsunuzdur.

R. K. YILMAZ: Evet, Hocam. Lisansüstü düzeyinde çeşitli dersler vardı ama Raşit hocam bir dönem araştırma teknikleri dersine geldi, bir dönem de seminer dersine geldi. Şimdi belki bunu alan lisansüstü öğrenci arkadaşlar da bilirler, esasında bu ders sadece araştırma yöntemlerini ve teknik konuları öğrendiğimiz bir ders değil. Ben Raşit Hocam'ın gerçekten araştırma teknikleri hususunda ne kadar sistematik okumalara sahip olduğunu bu derslerde gördüğüm gibi bizim çalışmalarımız sırasında bu konularda ne kadar dikkat etmemiz gerektiğini yine en çok bu derslerde öğrendim. Zira Hocamızın bu konudaki tavsiyeleri ve yazdıklarımıza, araştırmalarımıza yönelik değerlendirmeleri çok kıymetliydi. Yüksek lisans yıllarımda bu iki dersin bana çok büyük katkısı olduğunu düşünüyorum.

“Tez nasıl yazılır, makale nasıl yazılır, kaynakça nasıl oluşturulur, dipnot nasıl verilir” gibi belki çok teknik diye görebileceğimiz hususlarda Raşit Hocam'ın bizim tezlerimizin, çalışmalarımızın, kendi dönemimizin hiç gerisinde kalmaması gerektiği hususundaki tavsiyelerini, dikkatini ve bu yöndeki vurgusunu hiç unutamayacağım. Hazırladığımız ödevleri bu çerçevede hazırlayıp sunmamızı, teslim etmemizi bekliyordu. Aynı zamanda bu derslerde hem sözlü hem yazılı sunumlar gerçekleştiriyorduk. Ders sırasında sözlü olarak yaptığımız sunumları yazılı ve akademik bir metin halinde Hocamıza teslim ediyorduk, o da bizlere geri bildirimde bulunarak değerlendirmelerini paylaşıyordu.

Bu süreçlerde de Hocamızın çok yönlü kişiliğini ve onun bu kişiliğini besleyen çok yönlü okumalarının etkisini görebiliyorum ve anlayabiliyordum. Raşit Hoca, doktorada da bize bir dönem hadis ilimleri, bir dönem de ilelü'l-hadîs dersine geldi. Bizlerin hadis ilimleri hakkında etraflıca ve yoğun okumalar yapmamızı sağlayan bu dersler, geniş hadis literatürüyle tanışmamızı sağlayan önemli aşamalardır diye düşünüyorum.

Hocamız, hadis ilimleri dersinde hem klasik hem modern çalışmalarını gerçekten son derece yakinen takip ettiğini gösterebilecek bir literatür bilgisiyle bizleri tanıştırdı. Kaynaklara müracaat etmeyi zorunlu kılan,

onları mukayese etmeyi mümkün kılan bir içeriğe sahip olurdu bu ders. Ve ilelü'l-hadis dersi de yine belki bakıldığında çok teknik görünen bir ilmin literatürüne de nasıl yaklaşacağımız hususunda ben Raşit Hocamızdan çok istifade ettim. Hocamızın bu disipline de bu disiplinde kaleme alınmış çalışmalara da daha geniş ölçekte nasıl bakabileceğimiz, onlardan nasıl yararlanabileceğimiz konularında bizlere bir bakış açısı sunduğunu söyleyebilirim.

Kısaca, Raşit Hocamın lisansüstü derslerini titizlik içerisinde yaptığını, ne kadar yoğun olsa da o dersleri yurt dışı gibi zaruri görevleri dışında hiçbir şekilde ihmal etmediğini, kimi zaman kendi idarî görevleri sebebiyle dekanlık ofisinde dahi olsa ders sırasında bizlerle yakından ilgilendiğini, kısaca dersin hakkını vererek dersi işlediğini söylemem gerekir.

A. URALER: Evet, bizim dersimizi de aksattığını hatırlamıyorum, derse gelmezlik etmezdi; muhakkak derse vaktinde gelir, vaktinde giderdi. Rahile Hanım, sizin döneminizde Hocamızın dekanlık görevi vardı. Dekanlık görevi olunca çalışma odası boş kaldığı için size odasında çalışma izni vermişti. Böyle bir imkân sağlamıştı.

R. K. YILMAZ: Evet hocam, Allah razı olsun Raşit hocamdan. Fakülteye intisap ettiğim zaman her gün çalışmalarımı yürüttüğüm İSAM Kütüphanesi dışında acaba tekrar nerede o kadar çok alanımla ilgili kitabı bir arada bulabilirim diye düşünürken Allah rahmet eylesin Hocamızın hem büyüklük gösterip hem de nezaketle çalışma ofisini benimle paylaşmış odadaki her şeyi bana emanet etmesi, beni son derece memnun etmiş ve benim için büyük bir şükür vesilesi olmuştu. Hocamızın kütüphanesinin literatür açısından hayli zengin olduğu pek çok araştırmacının malumudur. Henüz yeni araştırma görevlisi olduğum dönemde böylesi büyük bir imkânı elde etmiş olmam, bana huzurla ve büyük bir kolaylıkla çalışmalarımı yapma fırsatı sağladı. Bu yüzden Raşit Hocamızın bana sunduğu bu imkânı hâlâ hayırla yâd ederim. Hocam, siz de hocayla bir süre aynı odayı paylaştınız, değil mi?

A. URALER: Evet, biraz önce temas ettiğiniz Hocamızın literatür bilgisine değinmek gerekiyor. Hocamız hadis hocası olduğundan biz de öncelikle bu yönünden bahsedelim. Hadis ilminin bütün dallarında bilgi sahibiydi. Şöyle ki hocamız hem hadis usulü derslerine giriyor, hem ilel dersine giriyor, hem seminer dersine giriyordu. Ayrıca çok yönlü okumalar yapardı. Sadece hadis değil, ilahiyat konuları değil, ilahiyat dışındaki konuları okurdu, sosyal alanlarda birikimi vardı. Kendisinin ve aile fertlerinin kitap okumadan yatmadıklarını söylemişti. Muhakkak her gün kitap okumayı âdet edinmişti. Dediğim gibi, sadece ilahiyat ve hadis kitapları değil, edebiyat, sosyoloji, psikoloji gibi pek çok yönlü okuma yapan bir insandı. Belki biraz sonra temas

edeceğiz. Onun insanları etkilemesinde bu bilgi birikiminin faydası olduğunu düşünüyorum. Bilgili bir kimse olması, her kesime hitap etmesini sağlamıştır. İsterseniz yetişmiş, aydın, entelektüel deyin ne isim verirsiniz, böyle bir kimseydi. Tabiatıyla kitapları çoktu, çok kitap alırdı. İnternetin olmadığı zamanlardan bahsedeceğim, PDF şeklinde kitapların olmadığı zamanlardan. Hocamız, İstanbul yakasına gider, orada İslâmî Kitabevi vardır, Mahfuz Özdemir Bey'e uğrar, oradan yeni kitaplar alır gelir, odasına getirirdi. Biz de Hocamızın sağladığı bu imkânla yeni çıkmış kitaplardan haberdar olurduk. Masasında yeni çıkmış kitaplar olurdu. Birçok kitabı ilk defa Hocamızın kütüphanesinde gördüm, tez yaparken de onlardan istifade ettim. Başka kütüphaneye ihtiyaç bırakmayacak kadar çok kitabı vardı. Allah sağlık ve afiyet versin İsmail L. Çakan hocamız da Raşit Küçük hocamız da kütüphanelerini kullanma imkânı verdiler. Raşit Bey hocamız, kitaplarına çok özen gösterirdi. Bir kitabı kitaplıktan alırken veya yerine koyarken kitap sevgini yansıtan şekilde itina ile hareket ederdi.

Burada Hocamızın sağlık durumuna da temas etmeli. Gözlerinden rahatsız olduğu dönemler oldu. Mide rahatsızlığı ve başka hastalıkları oldu. Buna rağmen okumayı, ilmî çalışmaları bırakmadı, görevini aksatmamaya çalıştı. Hastalanır, doktora gider, rapor almaz, oradan Fakülte'ye gelirdi. Hatta sohbetlere de giderdi. Bizim Hocamızın bir özelliği de sadece Fakülte'de hizmet etmemesidir, halka hizmeti de vardır. İş adamlarından, siyasetçilere; öğrencilerden sade insanlara kadar her kesime sohbe giderdi. Bilhassa yurtlarda kalan öğrencilere sohbetlere giderdi. Her kesim tarafından çok rağbet görüyordu. Hocamızın Fakülte'deki dersi bittiği zaman insanlar onu ziyarete gelir sohbet etmesini isterlerdi. Siyasîlere sohbetleri, bir nevi danışmanlıktı. İslâm'a uygun faaliyet göstermelerini hatırlatırdı. Raşit Küçük Hocamızın, üniversite döneminde başlayan siyasete ilgisini de anlatalım. Kendisi, İsmail L. Çakan Hocamız ile yaptığı sohbetlerde ya da diğer gelen misafirlerle yaptığı sohbetlerde; Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nde öğrenciyken siyasete ilgi duyduğunu anlatmıştı. İslâmî hassasiyeti bulunan kimseler ile bir siyasi partinin kurulmasında çok emeği olmuş, bir müddet sonra o hareketin devamı olan partilere de emek vermiştir. İslâm'ın hayatın her alanında yer alması gerektiğine inandığından, bu meseleyi kendisine dert etmiş bir kimse olduğundan siyasetle ilgilenmiştir. Hatta Erzurum'da iken bir müddet hapiste yatmış.

R. K. YILMAZ: Hapisteki günlerini size anlattı mı?

A. URALER: Ayrıntıları bize anlatmadı. İslâmî hassasiyeti yüzünden hapse girmesini istismar etmedi, bundan dolayı bir ayrıcalık beklemedi. Bu konuda da tevazu göstermiştir. Erzurum'dan sonra Marmara İlahiyat'a geldi. Onun siyasî tarafı vardı fakat derslerde katiyen siyasetten bahsetmezdi. Ders dışında, arkadaşlarıyla sohbetlerinde de kimseyi siyasi görüşüne davet ettiğini, oy

istediğini duymadım. Siyaseti okula getirmedi. Ancak İslâm dinine hizmeti kendine dert edindiği için bu yolda çok gayret sarf etmiş bir kimsedir. Biz başörtüsünün engellendiği günleri gördük, hocalarımız da gençlik dönemlerinde Müslümanların baskıya uğradığı zamanları yaşamışlar. Dolayısıyla Raşit Bey hocamızda da bu konularda bir hassasiyet vardı. Dava adamı diyeceğimiz bir kimseydi. Diğer yandan bu davanın, ilmî yönünde de çalışarak iki türlü hizmette bulunmuştur. İstese siyasiler nezdindeki itibarını kullanarak siyasi görevler alabilirdi. Ancak o, daha çok tavsiyeleri ile yol gösterici olmuştur. Makam, mevki peşinde değildi. Meselâ Fakültemiz'e dekan olduğu zaman ona tebrik mesajı yazmıştım. Daha sonra aradı ve "Aslında ben bu görevi istemedim, çok ısrar ettiler" dedi. Çok yoğun olduğunu bildiğim için kendisini fazla aramazdım. Aslında biz onu hep yoğun bir hayatın içinde gördük. Çünkü ilmini hem Fakülte'deki öğrencilerine hem de Fakülte dışındakilere ulaştırıyordu.

Biz Hocamızın kitaplarını anlatırken söz buraya kadar geldi ama onun toplum hayatında etkili olması, kitapların kendisine katkılarıyla ilgilidir. Sohbetimizi okuyacak gençlere yol göstermesi açısından bu konuları anlatmalı. Hocamız, çok kitap okuduğu için kendini yetiştirdiği için bulunduğu yerlerde sözü dinlenen, sözüne itibar edilen bir kimse olmuştur. Bilginin faydası her alanda gözüktür. Onun etkili olmasında hitabet kabiliyetinin de yeri vardır. Sakin sakin konuşur, heyecanlı olsa da belli etmezdi.

Bundan sonra ahlâkını da anlatırız inşallah. Rahile hanım Hocamızın bu tarafıyla ilgili yani diğer insanlara olan hizmeti ya da etkisine dair şahit olduğunuz özellikler var mı?

R. K. YILMAZ: Hocamızın her sözünün her davranışının nezaketle vakarla ve hilmle bezendiğini onun yakınında bulunan bizler ve onun biraz daha geniş halkasında bulunup bir şekilde kendisiyle tanışan herkesin de rahatlıkla müşahede ettiğini söyleyebilirim. Mehmet Görmez Hoca, Raşit Hoca'yı hilm kavramıyla tarif ediyor ya Hocam, hakikaten hocayı, sözlerini, davranışlarını, insan ilişkilerini tarif eden önemli bir kavram olarak anlamak ve onun hilm sahibi olduğunu belirtmek gerekir.

Raşit Hocamızın aslında dar halkadan geniş halkaya kadar herkese yönelik önemli yardımlarda ve hizmetlerde bulunduğunu hep düşünürüm. Zaten Hocamızın Türkiye'nin neredeyse her şehrinden sevenlerinin talebelerinin ve onun yardım elini uzattığı kişilerin bulunduğu herkesin malumudur. Hatta yurtdışında Avrupa ülkelerinin yanı sıra Bosna Hersek'ten Afganistan'a kadar pek çok farklı coğrafyada yaşayan Müslümanlara fikri anlamda katkı sunmuş, yardım elini uzatmaktan hiç çekinmemiştir.

Hocamızın yapabileceği bir yardımdan sunabileceği bir katkıdan asla

uzak durmadığını şahidi olduğumu söyleyebilirim. Onun bu özelliğine kendimle ilgili daha doğrusu yaşadığım bazı kesitlerden örnek vermem uygun olacaktır. Fakülteye intisap edene kadar her gün İSAM’da çalışmış birisi olarak fakülteye intisap ettiğimde acaba İSAM’a nasıl gidip gelirim diye düşünürken Hocamızın bana onunla aynı ofisi paylaşmayı teklif etmesi ve bunu büyük bir yakınlık göstererek gerçekleştirmesi beni hayli etkilemiştir. Yine sizin de ifade ettiğiniz gibi, Raşit Hocamızın kütüphanesi o kadar zengindi ki o zengin kütüphaneden yurt dışına gidene kadar hayli fazla istifade ettim. Hiçbir kitaba ihtiyaç duymadan Hocamızın ofisinde o kitapları kullandım.

Hocam ayrıca Raşit Hocamızın okuma alışkanlığına da dikkat çekmek ve şahit olduğum birkaç hususu sizlerle de paylaşmak isterim. Hocayla aynı ofisi kullanırken kendisini rahatsız ederim endişesiyle bir süre hocayı gözlemlemeye çalıştım. Yani ofisi en fazla hangi saatlerde ve nasıl kullandığını görmek istiyordum. Hatta bazen erken bazen geç gelerek denk gelebileceğimiz zamanları kollamaya çalışıyordum. Ve nihayetinde her gün Hocamızın o ofise erkenden gelip okumayı yapıp çayını içtiğini tecrübe etmiştim. Bu vesileyle her gün masasında farklı bir kitabın olduğunu da gözlemliyordum. Bir bakıyorum o gün o masadaki kitap değişmiş, yerine başka bir kitap gelmiş, odadaki çaycı açılmış. Böylece Hocamızın sürekli olmasına dikkat ettiği ve farklı kitaplardan sürdürdüğü bir okuma alışkanlığına şahit olmuşum.

A. URALER: Çayı çok seviyordu.

R. K. YILMAZ: Ben anladım ki hocamız her gün ofise uğramış okumalar yapmış. Sizin de konuşmanızda işaret ettiğiniz gibi, ailece sürdürülen bu kitap okuma alışkanlığı kimi zaman ya gece yatmadan önce ya da güne başlarken sürdürülen önemli bir faaliyet haline gelmiş ve böylece yerleşmiş. Sürekli ve farklı kitapların okunması yönündeki bu alışkanlığı biz talebelerine ve mesai arkadaşlarına da tavsiye ederdi. Zaten Hocamızın hem alan içi hem alan dışı okumalarla kendini ciddi bir şekilde beslediğini görürdük.

Dürüst olmak gerekirse belki de akranları arasında sosyal bilimler yönü en ön planda olan kişinin Raşit Küçük Hocamız olduğunu söylemek, yanlış olmaz diye düşünüyorum. Çünkü Hocamızın *Sevgi Medeniyeti: Allah’ta Kul, Kulda Allah Sevgisi* başlığını taşıyan doktora tezine baktığımızda onun bu yönünü görmek mümkündür. Henüz 1980’lerin başında hazırlanan bir tez olmasına rağmen bugün bile merak edenler baktığında eserin kaynakçasında hadis literatürünün geniş birikiminden yararlandığı gibi aynı zamanda psikoloji, sosyoloji ve sosyal bilimlere yönelik temel eserleri okuduğunu, bunları çok etkin bir şekilde uygun yerlerde metin içerisinde

kullandığını göreceklersiniz. Hocamızın sevgi konusunu bugün ilahiyat alanında çalışanların yanı sıra sosyoloji, psikoloji alanlarında okuyanların da yararlanabileceği bir içerikle sunması, kanaatimce önemlidir. Yani sevgi konusunu bu kadar etraflıca ele alması, Hocamızın çok yönlülüğü ve derinliğinin göstergesidir. Kitabın içeriğine bakıyorsanız ana bölümlerinde “kulda Allah sevgisi”, “Allah’ta kul sevgisi” gibi metodolojik bir sıra takip edilmiştir.

Hocamızın *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*’nde kaleme aldığı maddelere, makalelerine baktığımızda, makalelerinin konu çeşitliliğine baktığımızda, kaynakçasına baktığımızda onun hem şahsi hem de ilmi ilgi ve yetkinliğini görmek mümkün olacaktır.

Lisansüstü çalışmalarım sırasında Amerika’ya gitmeden önce hocamızla görüşüp kendisine danıştığım bana Columbia Üniversitesi’nde tanışmam gereken akademisyenlere, onların bugün neler yazıp çizdiğine dair değerlendirme ve tavsiyede bulunmuştur. Söz konusu akademisyenleri ve onların çalışmalarını, kısaca günceli ne kadar yakından takip ettiğini bir kez daha müşahede etmiş bulundum. Lisansüstü derslerimizde araştırma teknikleri, seminer gibi derslerde birer sosyal bilimci Müslüman olarak yazıyla da hitabetle de tezlerimizle de iddialarımızla da zamanımızın gerisinde kalmamamız gerektiğini sık sık hatırlatır ve bu konuda tavsiyelerde bulunurdu. Aslında Hocamız sadece tavsiyede bulunmayı kendisinin uygulama, okuma ve çalışmalarının da kesinlikle bunu yansıtabileceği mahiyette olduğunu söylemek gerekir.

A. URALER: Doktora tezinden söz açmışken Hocamızın doktora tezinin başına gelenler de anlatılmalı. Hocamız doktora tezini bitirme safhasındayken tezine ait yazılı metinleri kaybetmiştir. O zaman bilgisayar yok tabii. Doktora tezini ya elle ya da daktiloyla yazıyor. Yanlış hatırlamıyorsam vapurda iken unutuyor, kaybediyor. Ve doktora tezi yok. Tezler bitmeden çoğaltılmıyor o zaman, elinde bir nüsha var, o da kaybolmuş. Hatta bir tereddüt geçiriyor tezi bıraksam mı diye fakat arkadaşlarının, hocalarının teşvikleriyle doktora tezini tekrar yazıyor. Teşvik edildiği bir başka çalışma, *Riyazu’s-Sâlihîn*’in tercüme ve şerhine katılması. M. Yaşar Kandemir hocamız *Riyazu’s-Sâlihîn*’i Türkçe’ye tercüme etmeyi ve şerh etmeyi çok arzu ediyordu ve İsmail Lütfi Bey ve Raşit Bey hocalarımızla beraber bu çalışmayı yapmayı istiyordu. İsmail Lütfi Bey ve Raşit Bey hocalarımız o zaman emekli olmamışlardı, derslere giriyorlardı, tez danışmanlıkları vardı, çok yoğunlardı. Bundan dolayı M. Yaşar Kandemir Hocamızın teklifi karşısında tereddüt ettiler. Fakat M. Yaşar Kandemir hocamız ısrar etti. Neticede kabul ettiler ve tercüme ve şerhe başladılar. Üslup birliğini sağlamak için zaman zaman toplanıp yaptıkları tercüme ve şerhi kontrol ettiler. Yaşar Bey süreci sıkı takip etti. Raşit Bey, çalışmaları sırasında bilgisayarın azizliğine uğradı, tercüme ve şerh ettiği metinlerin bir kısmı

silindi; tezine benzer bir durumla karşılaştı. Nihayetinde bu projeyi tamamladılar. Yaşar Bey Hocamız iyi ki ısrar etmiş, çok güzel bir kitap ortaya çıktı. Herkesin anlayacağı güzel bir Türkçe ile yazıldı. Din görevlilerinin müracaat kitaplarından biri oldu. Halkın tercih ettiği hadis kitapları arasında bu çalışma bulunmaktadır. Raşit Bey Hocamızın Fakülte dışındaki meşguliyeti daha az olsaydı, başka eserlerin telifine de imkân bulur, kitap ve makalelerinin sayısı çok daha fazla olurdu diye düşünüyorum. Ancak ilme hizmet sadece kitapla olmaz. Yetiştirdiği birçok öğrenci onun eseridir, onlar vasıtasıyla amel defteri açıktır inşallah. Bu üç Hocamızın -ki kendilerini büyük hocalarımız diye niteleyebiliriz- çok güzel bir dostluk ilişkilerinin olduğunu da yeri gelmişken zikrederim. Bu sıcak ilişkiler ve muhabbet sayesinde onlar, bizim anabilim dalımızın iyi bir seviyeye gelmesi için gayret etmişlerdir.

R. K. YILMAZ: Hocam aslında Raşit Küçük Hocamızın kaleme aldığı maddelerinin, makalelerinin, tebliğlerinin, kitap çalışmalarının hepsini bir arada değerlendirdiğimizde bu kadar yoğun bir mesaide çalışan bir Hocamızın üretimiyle de kıyaslayınca baştan nitelik olmak üzere nicelik olarak da hayli fazla olduğunu belirtmek gerekir. Özellikle kaleme aldığı çalışmaların niteliği üzerinde durmak gerekir. Hatta sadece Hocamızın *DİA*'da yazdığı maddelere baktığımızda Raşit Küçük hocamızın ilmi yaklaşımını, titizliğini ve kaynak çeşitliliğini görmek mümkün hale gelir.

A. URALER: Evet, haklısınız.

R. K. YILMAZ: Hocam, müsaade ederseniz buna örnek vermek isterim. Sözelimi “İbn Ebû Hâtim” maddesini Raşit Küçük hocamız yazmıştır. Yüksek lisans tezim sırasında benim zaten gidip kullanacağım bir maddeydi, Hocamız ilgili maddeyi 1999'da yazmış. Ben yüksek lisans tezimi 2007'de yazmaya başladım. Kendisiyle konum hakkında görüştüğüm sırada maddeyi yazmasının üzerinden hayli zaman geçmiş olmasına rağmen konuyla ilgili güncel çalışmaları da takip ederek beni o çalışmalara yönlendirdi. Yani Hocamız ilgili maddeyi o sene yazıp bir kenara koymamış, onunla ilgili okuma ve değerlendirmelerini sürdürmüştür ve benim gibi ilim talebeleriyle de paylaşmıştır. Keza “*Riyâzü’ş-şâlihîn*”, “Abdullâh b. el-Mübârek” maddeleri. Raşit hocamız, hem teorisiyle hem pratiğiyle yazdığı maddelerin hakkını vermiştir. “İsnad” ve “Metin” gibi çok esaslı maddelerin hocamıza yazdırılması, Hocamızın alana yönelik yaklaşımının, birikiminin göstergesidir. Bundan dolayı kaleme aldığı bütün makaleleri, maddeleri, tebliğleri dikkatle incelenip bir arada değerlendirildiğinde konu çeşitliliği, kaynakça zenginliği rahat bir şekilde görülecektir. Bunların hepsi bence yazan kişinin kendisinden sonraya bıraktığı en önemli ilmi mirastır. Tabii aynı zamanda Hocamızın yetiştirdiği ve şu an Türkiye'nin farklı üniversitelerinde hadis kürsülerinde görev yapan pek çok araştırmacıyı, onun danışmanlığında yapılan nitelikli

lisansüstü çalışmalarını da göz önünde bulundurmak gerekir.

A. URALER: Yetişmekte olan arkadaşlara tavsiye niteliğinde, Raşit Bey'in şu özelliğine de dikkat çekilmelidir. Bahsi geçen faaliyetleri, Hocamızın irade sahibi olduğunun ve sebat gösterdiğinin belirtileridir. Çok fazla meşguliyetine ve sürekli mustarip olduğu sağlık problemlerine rağmen çalışmayı hiçbir zaman bırakmadı. Bu yönüyle iradesi çok kuvvetli idi. Bir insanın her gün kitap okumaya karar verip ömür boyu bu kararını uygulaması kolay bir şey değildir. Meşguliyetlerden ayrı olarak hasta olduğu çok günler vardı, ağır hastalıklar geçirdi. Kalp rahatsızlığı vardı, mide rahatsızlığı vardı, sonra da vefat sebebi olan ağır hastalık. Zorluklara, engellere rağmen sebatkâr bir insandı. İlmî ve sosyal hayattaki faaliyetlerinden vazgeçmedi. Ders dışında talebeyle meşgul olmaktan da vazgeçmedi. Onun bir başka özelliği de herkesin başının sıkıştığı zaman müracaat ettiği kimse olmasıdır. Bu konuda Fakültemiz'in en önde gelenlerinden biridir Raşit Küçük Hocamız. Kimin ne derdi varsa ona gelirdi. Hasta olan ona danışmaya gelir, "hangi hastaneye gideyim, hangi doktora gideyim siz daha iyi bilirsiniz" derdi. Öğrenci yurdunda bir problem çıkmış, öğrenci ona gelir, öğrenci evinde bir problem çıkmış yine ona gelirlerdi. Diğer hocalarımız, mâli durumu zayıf bir öğrenciden ona bahsederler, imkân varsa o öğrenciye burs bulmasını rica ederlerdi. Fakülte kütüphanesine kitap alınacaksa danışılacak hocalarımızdan biri de Raşit Bey'di, çünkü çok kitap okur, yeni yayınları takip eder ve yayınevlerini ziyaret ederdi. Kimin ne derdi varsa çözüm için ilk müracaat kimse Raşit Bey'di. Dekan olunca sorumlulukları daha da arttı. Aslında bu yorucu tempo çok güzel bir haslet. Peygamber Efendimizin bir özelliği aklıma geldi. Hadislerde anlatıldığı üzere Peygamber Efendimiz, kendisine müracaat eden kimselere, İslâm'a aykırı bir istekte bulunmadıkları müddetçe 'hayır' dememiştir. Hazreti Peygamber, her gelene ya kendi çözüm bulmuş ya da çözüm bulacağı kişiye yönlendirmişti. Kendisine gelenin derdine derman olmak Peygamberimizin sünnetidir. Raşit Bey de kendisine gelen meseleyi halletmeye çalışırdı. Halledemezse geleni rencide etmeden başka kimselere yönlendirirdi. Ya da o anda çözüm bulamadığı meseleyi -ki bu da çok önemli- unutmaz sonra imkân bulurdu. Hafızası çok kuvvetliydi Hocamızın. İsim hafızası da çok kuvvetliydi. Kaç sene önce mezun ettiği öğrencileri hatırlar, hatta adlarını bilirdi. Onlarla ilgili dikkat çekici bir özellik varsa onu hafızasında tutardı. Hatta yeri geldiğinde mezun olan öğrencilerine iyilikte bulunurdu. Bu kadar çok insanla sabırla ilgilenmesinin ayrı bir meziyet olduğu aşikârdır. Herkes bu kadar sabırlı olamaz, başkalarının derdini üstüne almaz. Hocamızın böyle sorunları çözücü bir tarafı vardı, sorun üreten kişi değildi. Bu da bir İslâmî ahlâkın özüdür. Peygamberimizin (s.a.v.) sorun ürettiği hiç duyulmamıştır. Peygamberimiz (s.a.v.) sorun çözmüştür. Raşit Bey de hadis hocası olmasının, sünnet bilgisinin mesuliyetini taşırdı, sünnete uygun yaşamaya gayret ederdi. Kendisinin bir sorun ürettiğini görmedim, hep sorun çözen kişi olmuştur. Uyumlu, geçimli

bir insandı fakat bu özelliği hakkı söylemesine mani değildi. Hakka aykırı bir şey olduğu zaman gayet kibar bir üslupla, gayet güzel bir tarz ile o yanlışlığa işaret eder, o işin doğru olmadığını söylerdi. Bize pek çok bakımdan örnek olmuştur. Diğer iki hocamız yani M. Yaşar Kandemir Bey ve İsmail Lütfi Çakan Bey de bize güzel örnek olmuşlardır. Bu noktada söz cuma sohbetlerine gelir. İsterseniz siz cuma sohbetleriyle ilgili intibainızı anlatın, ben sonra başlangıcını anlatayim.

R. K. YILMAZ: Belki cuma sohbetlerinden önce şunu da söylemek uygun olabilir. İnsan hocamızı çok meşgul etmeyeyim, onu rahatsız etmeyeyim diye çekingenlik gösterebiliyor. Ancak yeri geldiğinde gidip bir hasta ziyaretinde bulunalım diye hocayı aradığımızda sanki tek mesaisi bizmişiz gibi bize vakit ayırdığını, evine gittiğimizde bizle ne kadar yakından ilgilendiğini, evindeki çalışma ortamını gösterdiğini, aile efradıyla bizi tanıştırdığını, ikramlarda bulunduğunu görünce bu yakınlığıyla da bizlere sünnet üzere yaşamayı öğrettiğini bir kez daha anlıyoruz. Biz lisansüstü öğrencisiyken kendisi bir görev nedeniyle yurt dışına gitmiş, yurt dışı dönüşünde biz öğrencilerine ilgili ülkenin yöresel bir motifini taşıyan hediyeleri getirmek inceliğini, nezaketini göstermişti. Mısır'da meselâ kısa süreli bir ziyaret ama döndüğünde biz öğrencilerine birer kitap ayrıca hediye etmişti. Özellikle kendisiyle aynı odayı paylaştığım zamanlarda kimi zaman çok özenerek aldığı bir eşyasını paylaşmaktan geri durmadığını ve kimi zaman da onları bizzat hediye ettiğini de görürdüm.

A. URALER: Hocamızın inceliği, zevki seçtiği eşyalarda da görünürdü. Odasında antika eşyalar olurdu. Meselâ, çayla ilgili malzemeleri koyduğu dolap antika idi. Odasına özellikle bardak gibi eşyaların muhafazası için yapılmış antika bir dolap getirmişti. Her yaptığı işe özeniyordu.

R. K. YILMAZ: Hocam buna zevk-i selîm mi denir, bilemiyorum ama sanırım zevk-i selîm demek uygun olacak. Raşit Küçük Hocamızın böyle bir zevk-i selîme sahip olduğu bir gerçektir. Öğrencinin karşısına çıkarken giyim kuşama dikkat edilmesini tavsiye ettiği gibi, kendisinin de her ortamda bu zevk-i selîmini yansıttığına şahit olurudum. Hocamızın odasında kullandığı fincanı, dolabı, masası dahi onun zevk-i selîm sahibi olduğunu yansıtırdu. Kimi zaman bu, bizde kendisine karşı bir hayranlık uyandırdığı gibi kimi zaman da benim gibi onunla aynı ofisi paylaşan için acaba ben bunlara zarar verir miyim endişesi uyandırırdu. Anca Hocamızın merhameti, paylaşımcı, halîm ve vakûr hali sizdeki endişeyi bertaraf edip bir sükûnet haline dönüştürürdü. Hocamız pek çok meseleyi bu sükûnet ve anlayış hali içerisinde dinler, ardından gerekli yönlendirmelerde bulunur, şayet halledemeyeceği bir işse sizi muhakkak başkasına yönlendirirdi. Ve bunun her aşamasını da imkânı ölçüsünde ya takip eder ya sizin onu bilgilendirmenizi isterdi.

Hocam bir de Raşit hocamız ile ilgili işaret edeceğim bir başka husus da kendisinin ister günlük işlerde ister ilmi meselelerde hep hakkaniyet ölçüsünde hareket ettiğidir. Hatta onun bu yönünü hadis ilmi içerisindeki, sözelimi ilmî bir meseleyi anlatırken, hadis ilminin bir konusunu ele alırken ona tek yönlü veya tek bir kaynaktan hareketle yaklaşmamamız gerektiğini çok yönlü bakarak meseleyi ele almamız gerektiğini hatırlatır ve kendisi de öyle bakardı konuya.

A. URALER: Biraz önce Hocamızın çay ikramı için odasına getirdiği dolaptan bahsettik. Konunun Cuma toplantıları ile ilgisi var. Cuma toplantılarının nasıl başladığını da anlatalım. 35 sene kadar önceydi. Hadis hocalarından –aynı zamanda *Hadis Tetkikleri Dergisi*'nin editörü olan- Prof. Dr. İbrahim Hatiboğlu Bey'le şöyle düşündük. Her hafta Cuma günü hadis ana bilim dalı mensupları bir araya gelsek, hem ilmi meseleleri konuşsak hem de sohbet etsek ne iyi olur. Bu temennimizi Yaşar Bey, İsmail Bey, Raşit Bey hocalarımıza arz ettik. Onlar da “çok iyi olur” dediler. Her hafta bir hadis meselesini ya da bir yeni çıkan bir hadis kitabını, bir dergiyi toplantıda konuşalım, kendi aramızda konuları paylaşalım dedik. Her hafta cuma namazından sonra Hadis Anabilim Dalı hocaları İsmail Bey ile Raşit Bey'in ortak kullandıkları çalışma odasında toplandık. İkramların masraflarını da onlar karşıladılar. Üç Hocamızın ortak bir başka özelliği de cömert olmalarıydı. Kendileri varken talebelerine harcama yaptırmazlardı. Hocalarımız aksatmadan bu toplantıya geldiler. Raşit Bey, dekan olunca toplantıya bir müddet uğrayıp kalkardı. Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı ve sonra İSAM başkanı olunca tabiatıyla çok az geldi. Sözü sohbeti dinlenir kimseler olan üç Hocamızın sohbetlerinin her biri bizim için bir ders kadar kıymetli olurdu. Çok istifade ettik, Cuma toplantıları senelerce sürdü. Burada çok önemli bir noktaya işaret etmeliyim. Yıllardır tanıdığım hocalarımızın sohbetlerinde dedikodu yaptıklarını duymadım. Bunu kesinlikle söylüyorum. Dedikodusuz sohbetlere şahit olduk. Olması gereken budur ancak günümüzde böylesi tutum, az rastlanan faziletli bir davranış olarak görülmektedir. Hocalarımız, ilmî faaliyetleriyle örnek oldukları gibi ahlâklarıyla da bize örnek oldular.

R. K. YILMAZ: Bu sohbetlerin belki son yıllarına iştirak ettiğimiz zamanlardı.

A. URALER: Evet siz de gelirdiniz.

R. K. YILMAZ: Evet, ama sizin işaret ettiğiniz gibi Hocamız meşgul olsa bile idarî görevleri sebebiyle kısa da olsa iştirak ederdi. Hocamızın bu yaklaşımı, hem meclise hem meclise katılanlara verdiği değeri çok güzel gösterirdi. Esasında bizim gibi oraya gelip mecliste bulunan kısa süre dahi olsa iştirak eden herkesin ilmî ve ahlâkî anlamda istifade ederek ayrıldığına şahit oldum.

A. URALER: Toplantıya misafirleri de gelirdi, hatta bazı arkadaşları ziyaret için Cuma gününü tercih ederlerdi.

R. K. YILMAZ: Misafirler olur, yeni eserler getirilmiş olur. O gün gündemde olan hadisle ilgili çeşitli meseleler, sorular, sorunlar konuşulurdu. Yeni yayınların olup olmadığı sorulur bu konudaki kanaatlere yer verilirdi.

A. URALER: Ya da kutlamalar yapılır. Mesela yüksek lisansını, doktorasını bitiren öğrenciler, Cuma toplantılarına gelir, tezleri üzerinde konuşulurdu. Unvan alan hocalarımızın tebrikleri orada yapılırdı. Bu vesilelerle talebeleri, hocalarımızın hayır duasını almak isterlerdi. Yani sevincimizi orada paylaşıp, derdimizi orada anlatırdık.

R. K. YILMAZ: Hocam ben Hocamızın bir yönüne müsaadenizle temas etmek istiyorum. Kimi zaman öğrencilere kitap hediye eder, Kimi zaman o kitabın arasına ilgili öğrencinin ihtiyacını karşılayacağı bir miktar burs koyar ve takdim ederdi. Siz aslında ifade ettiniz; kalacak yurt bulamayan gelip yurt bulmasını isterdi, doktor arayan doktorunu sorardı. Kısaca insanlar, hocamıza yakınlık hissettiği için, gelip taleplerini iletmekten çekinmezlerdi. Tabi aynı zamanda Hocamızın çeşitli vakıf ve derneklerin ya mütevellisinde ya da mütevelli heyeti başkanı olduğunu ve bazı ilmi hizmetlerin müesseseler aracılığıyla sürdürülebileceği yönündeki inancını da pratikteki faaliyetlerini de görebiliyorduk. Hatta sizin bir başka sohbetinizde ifade ettiğinize göre Hocamız ilmi hizmetler konusunda müesseselerin, faaliyetlerin, yayınların gerekliliğine inanarak *Hadis Tetkikleri Dergisi*'nin de kurulmasına öncülük etmiştir. Belki buna da işaret etmek istersiniz hocam.

A. URALER: Tabii ki. *Hadis Tetkikleri Dergisi*, Prof. Dr. İbrahim Hatiboğlu arkadaşımızın gayretiyle kurulmuştur. Doç. Dr. Ataullah Şahyar arkadaşımız da derginin neşri konusunda çok emek vermiştir. Fakat o derginin kurulması için gereken işlemlerde, aşamalarda, masrafların karşılanmasında Raşit Bey'in çok yardımı olmuştur, yol göstermiştir, maddî destek sağlamıştır. Yani ilme hizmet edilecek ne varsa yardımcı olmuştur. Dergiye, öğrenciye... Biz de *Hadis Tetkikleri Dergisi*'nin bu sayısını bu hizmetlerini yâd ve şükran kabilinden hocamıza ithaf edelim diye düşünmüştük.

R. K. YILMAZ: Hocam bir de Raşit Hoca'nın ilim söz konusu olduğunda harcamadan da emek vermekten de asla geri durmadığını belirtmek gerekir. Yani o kitabı almayacağım diye hiç düşünmediğini, hatta bizlere de muhakkak şu, şu kitapları alın, hani alamayan olursa bana haber verin dediğinde biz şunu anlardık, Hocamız onu temin edecek. Ben yüksek lisans tezim için "Hocam, İbn Ebû Hâtim'in *İlelü'l-ḥadis*'inin şu baskısını esas alacağım" dediğimde bana son çıkan ve çok daha iyi olan bir baskısının

bulduğunu, biraz külfetli olabileceğini ama onun gerekli olduğunu vurgulamıştır. Hatta temin etme konusunda da yardımcı olabileceğini belirtmişti.

A. URALER: Meseleleri sahiplenmesinin alameti.

R. K. YILMAZ: *Ve o fedakârlığı göstermekten çekinmiyor hocam. Yani Hocamız kendi bireysel işlerine özen gösterdiğinden daha çok kitaplarına, bunları temin etmeye özen gösteriyordu. Hatta bakıyorsunuz ki aynı eserin birkaç nüshası dahi hocada var ve bunların gerekli olduğuna inanarak ilmi tavsiyelerde bulunuyordu.*

A. URALER: Bu arada benim doktora tezimin konusunu Raşit Küçük Hocamızın tavsiye ettiğini söylemeliyim. Danışman hocam, İsmail Lütfi Çakan Bey'di. Bulduğum tez konusunu istişare ederken Hayrettin Karaman hocamız, uygun bulmadı. Ben de telaşla konu ararken, yeni bir konu tavsiye ederek Raşit Bey imdadıma yetişmişti. Allah rahmet eylesin tezi hazırlarken de yardımları oldu.

R. K. YILMAZ: *Hocam Raşit Küçük Hocamızın bu emeklerine ve gayretlerine değinmişken şunu eklemek de güzel olur. Raşit Hocamızın Türkiye hadisciliğine hatta Türkiye'de ilahiyatların gelişimine büyük bir katkısı olduğunu söylemek istiyorum. Yani Hocamızın yetiştirdiği lisans ve lisansüstü öğrencilerine, Hocamıza gelip danışıp tezini belirleyen pek çok hocamızı daha sonra da duydum, bunların birbirinden farklı konuları çalıştığını görebiliyorsunuz. Yani Hocamız bir şekilde şu konu önemlidir, çalışılsa iyi olur diye yönlendirmiş ve bu, esasında Türkiye hadisciliğine Hocamızın katkısını tespit açısından bence önem arz etmektedir.*

Hocamız aynı zamanda ilmi mesai ve çaba konusunda da pes etmemiş, bizi de pes etmememiz, çaba göstermemiz konusunda yönlendirmiştir. Hatta boş bırakmayıp gerçekten takibini yapmış, ilmî, maddî hazırlıklar hususunda hep yönlendirici olmuştur. Yani bu anlamda Hocamızın başladığı işi bitiren, yani beni bu işe soktu da sonra ne oldu diyeceğimizi bir halde bırakmayan birisi olduğunu belirtmek gerekir. Hem kendi işini hem de size bir sorumluluk verdiyse onun takibini yapmıştır.

A. URALER: Hocamızın hizmet ettiği kurumların ve öğrencilerin gelişimine katkıda bulunmasında farklı alanlarda okumalar yapmasının faydası olduğu muhakkaktır.

R. K. YILMAZ: *Masasında okuduğu kitaplar, altını çizdiği cümleler, atıfta bulunduğu önemli sosyal bilimciler ve tarihçiler bence Hocamızın alan dışı, çok yönlü, yoğun, sistematik ve nitelikli bir okuma yaptığının açık göstergeleriydi.*

Raşit Hocamız aynı zamanda çok iyi bir sosyal bilimciydi. Onun bu özelliğini başta kendisinden çeşitli dersler almış bir talebesi, aynı zamanda çalışmalarından istifade eden bir hadis öğrencisi ve kendisine mesai arkadaşlığı yapmış birisi olarak şahit olduğumu belirtmem gerekir. Özellikle Hocamızın lisansüstü seviyedeki dersleri sırasında usûle yönelik vurgu ve değerlendirmeleri bu yönde bizlerin düşünmesine olan katkısı çok büyüktür. Kendisiyle bir süre aynı ofisi paylaşma imkânı bulduğum için Hocamızın masasında bulunan kitapların sadece hadis alanıyla sınırlı olmadığını, pek çok kez sosyal bilim metodolojilerini ele alan temel kaynaklar olduğunu görebiliyordum. Ve tabii güncel çalışmaları takip etmeye de büyük özen gösterdiğini söylemem gerekir. Bu gözlemlerimin yanı sıra Hocamızın yine başta lisansüstü dersleri olmak üzere kendisiyle yapılan ilmî istişarelerde hem batıda hem doğuda önemli akademisyenleri ne kadar yakından takip ettiğini görebiliyordum. Bu konudaki bir hatıramı paylaşmam Hocamızın bu hassasiyetini ve özelliğini yansıtacak diye düşünüyorum: Daha önce doktora sırasındaki araştırmalarımı yapmak üzere ABD'nin New York şehrinde bulunan Columbia Üniversitesi'nde çalışmak üzere kabul aldığımı kendisine söylediğimde beni tebrik etmenin yanı sıra özellikle orada kimlerle görüşeceğimi bir bir söyleyip paylaşması beni hem memnun etmiş hem de biraz şaşırtmıştı. Özellikle Columbia Üniversitesi'nde Wael B. Hallaq ile ilgili değerlendirmelerini paylaşması, bana tercih ettiğim üniversite konusunda isabette bulunduğumu söylemesi de Hocamızın hem öngörüsü hem teşvik etmesi hem de kendisinin iyi bir sosyal bilimci olarak literatürü ve akademiye yakından takip ettiğini gösteriyordu.

A. URALER: Uzun yıllar hocalarımızla beraber bulundum. Onların ilmî yetkinliklerini gösteren birçok örnek vardır. Hadis ilmine dair bir mesele kendilerine geldiği zaman muhakkak yeterli ölçüde cevapları olurdu. Soruyu soran onların yanından cevapsız çıkmazdı ve ikna olurdu. Gerekirse Raşit Bey hocamız ilahiyat sahası dışındaki kitapları tavsiye ederdi.

R. K. YILMAZ: Evet. Evet.

A. URALER: Hocalarımız, öğrencilerinin de iyi yetişmesini arzu ederler, ellerinden geleni yaparlardı. Ayrıca Raşit Küçük Hocamız, öğrencilere Fakülte dışında da ders almalarını tavsiye ederdi. Fakülte'ye yakın yerlerde vakıf ve derneklere ait mekânlar ayarlayıp, öğrencilerin takviye dersler alacakları ortam oluştururdu. Kendi maddi imkân bulamazsa arkadaşlarından ya da vakıflardan destek sağlayarak öğrencilerin daha iyi yetişmesini sağlardı.

R. K. YILMAZ: Yönlendiriyordu yani.

A. URALER: Evet, Hocamız vizyon sahibi, ileri görüşlü ve kendisiyle teması bulunan herkese eli değmiş, emeği geçmiş bir kimse idi.

R. K. YILMAZ: Ben hocamın doktora dersine gidip geldiğimde bana “Nereden geliyorsun? Gidip geldiğin mesafe uzak. Biraz daha yakına gelsen bu ortamda daha çok çalışma imkânın olurdu” diyerek gerçekten talebeye hem insani hem ilmi anlamda yakınlık gösterdiğine çokça şahit oldum. Fakültemiz hadis ana bilim dalının kıymetli hocalarının lisansüstü eğitimim sırasında bana çokça emekleri ve katkıları olmuştur ancak özellikle danışmanlıklarıyla bana hayli fazla emekleri olan hassaten Prof. Dr. Emin Aşikkutlu ve Prof. Dr. Ali Akyüz hocalarımın emekleri çoktur. Doktora tezim sebebiyle aldığım “Hadis ve Siyer Araştırmaları Ödül” töreninde ödül takdimini gerçekleştiren Cumhurbaşkanımıza o gün salonda bulunan Raşit Küçük hocamızı sahneye davet edip bizzat kendisinden ödülü almak istediğimi belirttiğimde hem Cumhurbaşkanımız hem Raşit Küçük hocamız çok memnun olmuşlardı ve birlikte hediye vermişlerdi. Bu durum bana hem tarifsiz bir mutluluk vermiş hem de gerçek bir şükür vesilesi olmuştu. Allah, Raşit Küçük hocamızdan razı olsun ve ona merhametiyle muamelede bulunsun.

A. URALER: Biz hocamızı yâd edelim diye bir araya gelmiş olduk. Hem de Raşit Küçük Bey gibi örnekleri anlatarak yeni yetişmekte olan arkadaşlarımıza örnek şahsiyetleri tanıtmak istedik. Bu memleket, bu topraklar, Raşit Bey Hocamız gibi daha nice kıymetli şahıslar ortaya çıkaracaktır inşallah.

R. K. YILMAZ: Hem yâd edip hem de Hocamızın bu özelliklerinin bilinmesini sağlayarak başta bizler olmak üzere bizden sonrakilere de intikal etmesini sağlamak istedik. Umulur ki bu güzel hasletler bizlere ve talebelerimize sirayet eder ve hep birlikte Allah’ın rızasına mazhar oluruz. Bu vesileyle Raşit Küçük Hocamıza rahmet diliyor, *Hadis Tetkikleri Dergisi* adına bu sohbeti gerçekleştirmemize vesîle olan derginin editörü Prof. Dr. İbrahim Hatiboğlu Hocamıza ve sizlere de teşekkür ediyorum Muhterem Hocam.

A. URALER: Ben de hem size katkılarınız, fikirleriniz ve sorularınız dolayısıyla teşekkür ediyorum, hem de hocalarımızı şükranla anıyorum.